

Homenatge al primer president de la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana, senyor Frederic Godàs i Vila

Per J. MONÉS i PUJOL-BUSQUETS

President de la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana

Ja fa força temps que des de la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana, volíem dedicar una recordança al que va ser President primer i President Honorari després de la Societat, però per una sèrie de circumstàncies aquest homenatge s'ha anat ajornant. Ara, però, ha arribat el moment de fer efectiva aquesta obligació moral que hem contret amb el nostre ex-president.

Aquest modest recordatori consta de dues parts, una primera un petit esboç biogràfic que ens dóna una somera idea de la seva trajectòria humana i professional i una segona, més important, que es tracta d'una mostra, al nostre entendre, prou significativa de la seva obra escrita, creiem no publicada, tant en prosa com en vers.

Esboç biogràfic.

El Sr. Frederic Godàs i Vila va néixer a la ciutat de Lleida el 22 de febrer de 1910. Féu els estudis primaris i el batxillerat al Liceu Escolar de Lleida fundat pel seu pare Frederic Godàs i Legido. La seva infantesa i adolescència va transcórrer al costat de la seva família i dels col·laboradors del seu pare al Liceu Escolar entre les quals ell recorda sobretot Humbert Torres, pare de Màrius Torres, íntim amic de Frederic Godàs, i Adolf Pereña. Entre els contertulians del grup del Liceu Escolar hi havia, també, algunes vegades Francesc Macià.

Un cop acabat el batxillerat se'n va anar a Barcelona per estudiar Farmàcia. Ja instal·lat a la Universitat, ben aviat es va adonar que no havia nascut per apotecari. Així, doncs, es trobà una altra vegada a la seva ciutat natal on va començar els estudis de Magisteri a l'Escola Normal de la capital de les terres de ponent.

Estudià el Pla Professional de Marcel·lí Domingo i a l'abril del 1936, poc després del triomf del Front Popular, fou nomenat Director del Grup Benèfic de Protecció de la Infància del carrer Wad Ras de Barcelona que durant el

franquisme va ser convertit en Presó de Dones, on va realitzar una tasca molt encomiable que ell mateix explica en un escrit relativament recent que reproduïm.

Els estudis de Magisteri i la seva labor professional després, en un moment de fortes convulsions socials, era compartida amb la seva activitat política. Els seus contactes amb Joaquim Maurín que abans de dedicar-se a la política havia estat mestre del Liceu Escolar, determinaren segons sembla, la seva orientació cap al Bloc Obrer i Camperol, del qual en fou un dels fundadors a Lleida, integrant-se al POUM després de la fusió del Bloc amb *Izquierda Comunista* d'Andreu Nin.

Al juliol del 1936 intervingué en la creació del CENU com integrant de la UGT, organisme que va abandonar per qüestions de salut, essent substituït per Hervàs. Després dels fets de maig, a causa de la seva militància del POUM, fou empresonat durant un temps a les famoses txeques impulsades, en bona part, pel PSUC.

Al final de la Guerra, la seva mare i alguns germans es varen exiliar a Mèxic, però ell va preferir quedar-se a Catalunya. Fou novament empresonat i condemnat a trenta anys i un dia pels franquistes, per *ser partidario de la coeducación y amigo de las mujeres*. Sortosament va aconseguir sortir de la presó però no li fou concedida la preceptiva depuració per poder reincorporar-se al Magisteri i va ser donat de baixa de l'escalafó.

Per evitar problemes, la seva esposa que també era mestra, d'origen aragonès, va aconseguir una plaça al poble de Noals a l'Alta Ribagorça no gaire lluny de Pont de Suert. Tot i que el Sr. Godàs no podia exercir la docència ajudava la seva esposa en les tasques escolars.

El 1942 una parella de guàrdies civils, el varen anar a buscar arran d'una denúncia que l'acusava de fets esgarriuosos. Com que a Lleida tenia molta gent fins i tot de dretes que l'apreciava, se'n va poder sortir. Un cop demostrada la seva

innocència, la policia li va dir si volia conèixer la identitat del seu acusador i s'hi va negar rodonament, argumentant que no volia odiar ningú i molt menys veure's, en certa manera, obligat a negar la salutació a un conciudadà. A Noals, entre i una cosa i una altra, ell i la seva família s'hi varen passar nou anys.

Un cunyat seu, enginyer de camins, li va oferir feina a les obres de la carretera Pont de Suert-Viella, ja el veiem, doncs, d'encarregat d'obres i fent sobretot de topògraf. Més endavant va treballar, també, a la Delegació d'Obres Públiques d'Osca, on a més donava classes particulars als fills d'enginyers i tècnics de la dita Delegació.

La seva senyora, la destinaren després a Murillo de Gallego i finalment a Esclús a la comarca de la Llitera, on ell va muntar una granja de gallines que regia d'acord amb mètodes que va aprendre consultant la bibliografia pertinent, per la qual cosa va esdevenir un xic la riota dels pagesos del poble, els quals quedaren més aviat bocabadats quan arran d'una pesta que es va declarar, es van morir totes les gallines menys les del Sr. Godàs. També va muntar un petit negoci de samarretes i calces que no va resultar gaire rendible, perquè el Sr. Godàs no estava preparat per segons quin tipus d'affers.

Més o menys el 1952 o 1953 va tornar a Barcelona on va entrar a treballar a la *Editorial Litúrgica Española*, situada al xamfrà Gran Via-Aribau fins el 1967 que aquesta editorial va tancar les portes. Al cap de poc temps de la seva arribada a Barcelona, el Ministeri li va proposar de reingressar al Magisteri, després evidentment de sol·licitar i acceptar les condicions del règim, proposta que després de consultar amb l'esposa i els fills va acabar no acceptant. Entre 1967 i 1970 va treballar en unes acadèmies molt tradicionals totalment a contracor.

Cap allà el 1970 va tornar la seva germana Elvira de Mèxic on hi havia regentat un parvulari, amb la idea de fundar quelcom semblant aquí a Barcelona, però com no tenia el títol corresponent va ser, precisament, l'esposa del Sr. Godàs qui va establir legalment un centre educatiu ubicat a Castelldefels.

Es tractava del Parvulari Petit Món que més endavant es va ampliar a l'E.G.B. i que ara s'està adaptant a la nova Llei d'Educació. Avui però l'Escola porta el nom de Petit Món Felisa Bastida, nom i cognom de la Sra. Godàs que va morir no fa gaires anys. La fundació d'aquesta Escola el va tornar novament a la vida, no solament pel que representava per a ell, sinó perquè li oferia la possibilitat, en un altre medi sociocultural, de posar en pràctica les idees que ell havia mamat al Liceu Escolar i transmetre-les a una nova

generació d'educadors.

El 1985 aproximadament fou nomenat President de la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana, de la qual fou més endavant President honorari quan l'imperatiu de l'edat el va obligar a tancar-se un xic a casa seva, sobretot després de la mort de la seva esposa, defunció que el va afectar molt.

D'una manera, més o menys, clandestina va tenir sempre una certa activitat político-social, acció que amb la reinstauració d'un règim democràtic, va prendre un altre caire. El Sr. Godàs, sense intervenir directament en política, ha escrit molts articles, alguns publicats a la premsa diària, generalment a l'*Avui*.

El seu epistolari és molt ric, especialment a la dècada dels 80, defensant sempre l'ideari socialista però no pas des d'un angle simplement polític sinó més aviat moral i sobretot des d'una perspectiva gens dogmàtica.

Altrament no es pot oblidar, de cap de les maneres, la seva catalanitat de pedra picada i el seu amor al país que el va veure néixer, nacionalisme gens excoent. A la tria que hem fet d'alguns d'aquests articles intentem reflectir la seva manera d'observar el món que ens envolta.

La coneixença del Sr. Godàs em va produir un gran impacte. Vaig comprendre la profunditat de mires de molta gent del seu temps, un marxista que no corresponia al estereotip dels anys 60. Més aviat em recordava l'esperit de tolerància i de convivència, almenys teòric, dels homes i dones de la 2^a República espanyola o de la Generalitat republicana.

Caldria afegir-hi més coses, però. El Sr. Godàs no va renunciar, en cap moment, al seu esperit revolucionari, una revolució més aviat dels esperits que ha concretat en dos conceptes: llibertat individual i nacional, i justícia social, concepcions que ell pretenia fer efectives a partir de l'escola.

Tot això és molt bonic i podria dir-se de molta gent, però en aquest lleidatà hi hagut una cosa que no és gens freqüent, pensament i acció coordinats han estat sempre la guia de la seva existència. No és estrany, doncs, que l'any 1991 una colla d'alumnes de l'Escola de Wad-Ras li retessin un homenatge que ha quedat perpetuat en una placa commemorativa on hi figuren tots els seus alumnes vivents, en recordança del 55è aniversari que el Sr. Godàs s'havia fet càrrec d'aquesta Escola.

Un d'ells, que va venir expressament de París, deia que era incapaç de representar-se la seva figura físicament, però que recordava ben clarament quan ell va arribar a l'Escola, perquè per primera vegada va poder abraçar la seva germana,

ja que abans, tot i estar en plena República, els nois i noies estaven totalment separats.

Un dia o altre haurem d'aplegar tots els seus escrits i els seus poemes, jo estic enamorat dels seus records d'infància i l'adolescència, impossibles d'aplegar en una tria breu a causa de la seva llargària, en certa manera imprescindible per poder conèixer el tarannà i la idiosincràcia dels grups d'intel·lectuals progressistes de la Lleida de principis de segle, records que expliquen el seu amor per la natura i per la bellesa.

Avui ens limitem a recollir, això una mostra breu de la seva obra, com a remembrança a la seva figura i a la seva manera de ser. Un dia es queixava en un escrit que el seu pare no figurava a l'Enciclopèdia Catalana al costat dels Galí, Martorell, Vergés, Xirau, etc., amb tota la raó del món.

Quelcom similar podem dir d'ell mateix que ha estat recordat i homenatjat a la seva ciutat, però a Catalunya i sobretot al seu cap i casal ningú no se'n recorda, com ha passat amb tants homes i dones de terra endins; per això nosaltres intentem esmenar un dels tants obliats dels barcelonins, homenatjant i recordant la figura d'un personatge emblemàtic.

Jordi Monés i Pujol-Busquets com a representant de la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana.

Algunes mostres de la seva obra en prosa.

El meu adéu al Grup Benèfic de Protecció a la Infància del carrer Wad-Ras.

He quedat estabornit. Perdoneu la introducció i procureu entendre-la. Estava ultimant un treball que he de presentar a les 5enes Jornades d'Història de la Pedagogia als Països Catalans, que han de celebrar-se a Vic a últims de mes. El treball meu es refereix al Grup Benèfic de Protecció a la Infància (1). Una mica amb el cap emboirat després d'una llarga estona de treball, vaig voler descansar un xic i vaig agafar l'AVUI distretament. Tot de cop, una fotografia va cridar-me l'atenció, com sempre ho fan les coses que es refereixen al Grup, i m'induí a llegir amb deteniment la notícia que donava i l'article que ho comentava.

Sols faltaria això per a acabar d'ennegrir el record de quelcom que arribà a ser gairebé

modèlic en el seu temps!. Però, pot haver-hi gent amb una mentalitat "funcionarial" capaç de proposar l'aberració d'instalar una presó (de la classe que sigui) en un lloc que mereixeria el màxim respecte per tot el que ha estat i per tot allò a què encara pot ser destinat.

Protesto amb tota la meva energia. Amb tota la dolorosa energia de les coses que se'ns escapen injustament de la mà. I faig una crida a tots aquells que abans d'aquests nefastos anys passats que han destruït tantes coses ben montades com era el Grup Benèfic, per a convertir-ho en un munt d'escombraries, a tots aquells en els que encara aleni una mica de l'esperit que vam viure allí, ajuntin el seu plany al meu.

A Maria Favà li ha de constar que aquesta sensació de fàstic que el Poble Nou sent per l'existència d'un asil de miserables, no pot ser traslladat als anys anteriors a la nostra repugnant contesa civil.

Lluís M^a Folch i Torres no va crear amb el Grup Benèfic un niu de delinqüència en germen. Va crear una obra admirable; amb molts defectes sens dubte, però que eren imputables a unes condicions socials i unes escassetats de recursos.

I és més, quan vaig estar allí de Director, es va procurar que la segregació dels internats respecte al món exterior no continués com a norma pedagògica. Així, el nou Grup escolar, ubicat en l'antiga església - una preciositat de Grup tant des del punt de vista estètic com funcional- va ser obert al barri per a que els nois i noies de la Protecció visquessin, les hores escolars, amb la resta de quixalla del Poble Nou. I el mateix va passar amb el nou pavelló d'infermeria, que va ser obert com a dispensari del barri.

És veritat que al fer-me càrrec de la Direcció, hi havia moltes malures de pell, cosa que em tenia preocupat, però molt prompte els Drs Peyrí, Córdoba, Vilacoro, Eixart principalment, van acabar amb elles d'una manera sorprenent: canviant el règim alimentari, en molt poc temps es varen acabar.

El Poble Nou no va veure mai més les fileres de nens mal uniformats, d'ulls tristos, perquè es van suprimir les espartenyas substituint-les per sabates, àdhuc en el Parc infantil que acollia fills d'obriers del P.M., que almenys durant l'època que comento no era, ni de bon tros, el que sembla reflectir Alexandre Galí en les seves Memòries. Vam abatre els reixats de separació per tal que tota la jovenalla pogués jugar plegats.

Es van canviar els uniformes per vestits

(1) Vegeu: GODAS I VILA, Frederic. "La formació professional a la "Protecció de la Infància". *Actes de les 5enes Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans*. Vic del 3 de març al 2 d'abril de 1982. Eumo. Documents 2, Volum III, 1984, pp. 212-223.

corrents (amb una compra massiva a Can Jorba) i quan els internats anaven d'excursió (moltes vegades als eucaliptus de Can Baró) ho feien en petits grups segons les seves pròpies afinitats. I tothom sap que conduir un grup de petits minyons requereix un esforç molt més gran per part dels mestres. - Encara no fa massa temps que he vist nens al Zoo de Barcelona no sols afilerats, ans lligats de les munyeques amb cordes, això si molt boniques-.

El mot que era conegut aleshores no era "la Prote" sinó " la Prote de les seques i de la buti". Almenys la segona part va ser superada. Ningú es recorda de les lluites perquè els assilats portessin pijames per a dormir. Ningú es recorda de les lluites fins aconseguir que els nois i noies convisquessin en les hores de classe i d'esbargiment, sense que passés absolutament res (sols l'escàndol en les mentalitats baixes de sostre, que també n'hi havia). Ningú es recorda que els propis nois van organitzar el seu Club "De cara amunt", així en deien, on els professors sols podien entrar-hi amb permís dels minyons i minyones. Ningú es recorda que els mateixos nois van construir la seva piscina (que després va tornar a ser enrunada, "por las fuerzas triunfantes").

Tampoc ningú es recorda dels Tallers que funcionaven com a Formació Professional i no pas en règim d'explotació com en altres institucions. En aquells tallers no es construïa res, ni tan sols coses per a la Junta de Protecció de Menors. Ningú es recorda de l'esperit de mestratge que Folch i Torres va saber inculcar a uns modestos operaris que exercien la funció de Mestres de Taller i que eren la base de l'educació del Grup Benèfic.

Ningú es recorda, si no els mateixos nois, avui gairebé tots avis que en l'escola del Grup varen aprendre a llegir i escriure en català. Que varen adquirir una sensibilitat suficient per a que, encara ara, els ajudi a integrar-se plenament en la nostra societat. Jo sí que me'n recordo d'ells; de Badenes (mort fa cosa d'uns mesos), de Salmerón amb un criteri cívic que voldrien per a ells molts estudiants d'Universitat; de Salvador Ferran a qui tot Vallvidrera respecta i estima; d'Aznar, de Benedicto, de Riera (la figura capdavantera de l'assaig de República infantil portada a terme a Montcau-Aiguafreda-), de la Jo, de la Bacigalupi, de la Teresa Ramon infermera de la Seguretat Social que va morir sacrificada per la seva feina i estimada per tots els metges, i d'aquest i d'aquells altres, tants que es faria interminable la llista.

Quina culpa hi té la història si de resultes d'un cert esperit, bona cosa bèstia, en lloc de tot això es va assajar, després de l'any 40, un sistema de"

movimientos militares con el arma- de fusta- al hombro"?. De l'ensulsiada de tot el bó que hi havia a "la Prote" en vingueren després els "Vaquilla" i Cia. I és comprensible que al Poble Nou recordi el Grup amb més fàstic que goig.

I que consti que mai he abonat la idea d'un internat massiu ni de Beneficència ni de cap altra classe, ni ho era quan vaig ser Director d'un d'ells que, tanmateix, admirava tot recordant un home com Lluís M^a Folch i Torres, no precisament perquè compartísim les mateixes idees polítiques, però si de catalanitat i honradesa.

Frederic Godàs i Vila.

**Carta personal a Enric Jardí arran
d'uns articles dels Srs. Godàs i Jardí
apareguts a l'AVUI l'octubre del 1986 en
relació al CENU.**

27 d'octubre de 1986

Sr. N'Enric Jardí
Barcelona.

Molt senyor meu:

Com que no tinc cap mena d'intenció polèmica, em dirigeixo directament a vos per a intentar precisar alguns conceptes que exposeu en el vostre article de l'AVUI del dia 24 propassat.

És molt possible que no hagi tingut la suficient habilitat per exposar el que fou un moviment de renovació pedagògica que posteriorment es va designar amb el títol de COMITÈ DE L'ESCOLA NOVA UNIFICADA (Tingueu en compte que em vaig oposar en unes conclusions d'una Escola d'Estiu de Rosa Sensat en les que es confonia Escola Unificada amb Escola Única).

El CENU (que no va ser un projecte de la Generalitat) no va pretendre, ni remotament, pal·liar els possibles desgavells que dins de l'Ensenyament podia haver produït la guerra. (permeteu-me dir que, pel vostre to, podria pensar-se que els desgavells haurien estat obra dels "revolucionaris" i no dels militars i "capellans" sublevats).

La Generalitat va assumir la constitució del CENU; però no va ser des del despatx de Ventura Gassol (m'apresso a dir-vos que si bé, vos no podíeu ésser amic d'ell, jo si que ho era) des d'on sorgí la idea salvadora del caos que es veia venir. La cosa va anar així: Una munió de Mestres molt formats, professionalment i social, es van reunir al *Círculo Ecuestre* del Passeig de Gràcia i d'allí va néixer el projecte.

No li capigui dubte, encara que no en trobi referències que allò va ser producte d'unes serioses reflexions molt anteriors al desgavell de la guerra i que estaven bastant lluny de les esferes de la Generalitat. Reflexions sense ànim, això sí, de "menjar-nos capellans de les Escoles religioses".

L'organigrama del que vos parleu va ser cosa posterior i precisament en ell es reflecteix bastant aproximadament el que preteníem: influït, però, per una tendència de superioritat d'alguns estaments que, àdhuc ara, són una trava per resoldre les diferències socials que implicava i implica la societat.

Aquest organigrama sorgí d'una altra reflexió que aportàrem a la Conferència constitutiva, Josep Hervàs i jo, acceptada completament per en Puig i Elias. (Lamento que la por de la post-guerra induís a uns cunyats meus a llençar al foc, entre altres coses, el rotlle de paper on hi podríem comprovar que la idea venia de lluny).

Si ens atenem (i no nego la seva importància per a l'estudi de la Història) a la fredor dels documents, és molt possible que la constitució del CENU sigui en la data i en l'esperit que vos creieu. Però cal tenir en compte que la idea que volia representar aquell organigrama va ser pensat molt abans que els capellans abandonessin les seves Escoles. És aquest esperit que vos no heu entès encara.

No cregueu que jo defenso a capa i espasa una Institució que va acabar essent diferent al que somniàvem. El que preteníem (i encara ens dura a alguns) era trobar quelcom que acabés amb la dualitat de camins, com ho són encara el BUP i la FP: no tan sols com a forma d'educació, ans com a distinció social. Tinc ben present la dificultat que representaria convèncer a Maragall, Narcís Serra, Cullerell i tants d'altres, tots educats, amb cura, en escoles de "pago" i de capellans.

Què el CENU va fracassar?. Naturalment que sí; també vam fracassar a la guerra, però el fet que els seus "principis educatius" duressin més de 40 anys, no abona la seva validesa?.

El CENU va ser un projecte revolucionari: va fallar. Alguns demòcrates d'aquell temps van preferir -en aquest camp del que parlem- 40 anys de franquisme. No cregueu que sols de dreta. Més de quatre carpetovetònics, de tots colors, sempre han estat disposats a fer-vos estudiar el batxillerat en castellà. Actualment les nostres raons socials i pedagògiques es volen aplicar -aigualides convenientment- amb la EGB i ara amb la LODE; però, naturalment, amb bastons a les rodes.

Accepto amb gran llàstima que la vostra llengua d'estudiant fos el castellà. Cal recordar que durant l'etapa del *Gobierno* a Barcelona hi

havia en molts llocs i ningú en fa menció, (potser perquè és necessari oblidar) hi havia uns cartells que deien *Hable Vd. en español*.

Tanmateix puc presentar-vos si voleu molts ex-alumnes de la meua estimada "Prote" que van aprendre a llegir i escriure en català. És molt possible que al Balmes (fet i fet el meu Institut abans que fos traslladat del Pavelló al costat de la Universitat al carrer Consell de Cent) la pedagogia no hi canviés, però tingueu per segur que en moltes escoles regides per Mestres amb mentalitat de CENU (cosa que no s'improvisa) es va fer una tasca de renovació pedagògica que res tenia a veure amb espíritu de *funcionario que tan abundava* i que encara abunda ara.

Deixeu-me contar una anècdota que demostra el que jo pensava en oposició al que propugnaven alguns elements de la CNT, (de tot n'hi ha al món). En aquell temps, jo estava de Director al Grup Benèfic de Protecció a la Infància. (precisament on hi havia d'Administrador el germà de Ventura Gassol). La CNT va pretendre que acceptéssim a dos afiliats seus com a mestres del Grup Escolar que s'havia inaugurat poc abans de la guerra. (Un era barber i l'altre espartenyer, quan encara hi havia aquest ofici). Com que no vaig poder impedir que entressin en nòmina, vaig reduir el seu tracte amb els infants a que, asseguts en unes cadires, els contemplessin a l'hora de l'esbarjo, fins que ells optaren per marxar, suposo que posant-me de volta i mitja.

Per acabar: soc fill d'un gran pedagog de Lleida. La seva Escola era el Liceu Escolar que enderrocà una bomba franquista (40 alumnes hi van morir), entre els que se salvaren hi havia Josep Pernau). De la categoria d'aquesta Escola us en podria fer cinc cèntims, J. M^a Ainaud o el mateix conseller Guitart, o Sara Blasi o Marta Mata, i tants d'altres. Aquesta Escola era privada, però el seu Fundador en un acte públic el 1916 (tingueu present la data si us plau) va reivindicar l'ensenyament públic, gratuït i obligatori. I, encara estem així.

No mitifico res. Tampoc mitificaria si parlés dels grups "Batec" de Lleida. No es tracta de recordar institucions més o menys reeixides. Es tracta de conceptes pedagògics i socials.

No crec haver-vos convençut, tanmateix podeu comptar amb les meves sinceres felicitacions.

Frederic Godàs

L'insult com a arma política

Com que he estat tantes vegades insultat per motius que posteriorment m'han honorat, sóc sensible a aquesta mena de coses.

Per exemple: s'acostuma a dir que certs actes són vàlids quan el règim no és democràtic. Doncs bé, ningú em negarà la colla d'anys que el Regne Unit és ben democràtic; tanmateix. . . fa pocs dies que a Dublin, davant de Don Joan Carles de Borbó es va exaltar la figura de Edmond de Valera (àdhuc es va ressaltar com un honor la seva ascendència hispànica).

No puc fer-hi més. En aquests casos em venen a la memòria històriques comparacions, a risc de semblar un apologista de gestos que certament jo discutiria.

Quan tenia escassament dotze anys, un gran catalanista, (diguem patriota, seguint la idea de GRANIER BARRERA) JOAN CORNUDELLA, em va ensenyar a honorar la memòria d'homes com Mac Swiney, el célebre alcalde de Corcaigh (Cork en anglès), que morí a la presó en vaga de fam l'any 1922, acompanyat de tota mena d'insults anglesos, i també de EDMOND DE VALERA que, agafant aquella torxa, va arribar a ser el President de la Irlanda dels seus amors, tot i que, per arribar-hi, va ser àdhuc condemnat a mort per un democràtic tribunal anglès i no va escapar-se de l'insult de "mal nacido" tan característic de les terres ibèriques i que tant correntment s'ha aplicat als nostres patriotes. Així són les coses: mira per on, aquell denigrat DE VALERA s'ha posat ara, davant del rei d'Espanya, com exemple de patriotisme.

Les polèmiques que suscita el nostre patriotisme, m'indueixen no gensmenys, a fer una declaració categòrica. Si em sento català, i estimo ser-ho, no és per causa d'estudis històrics, ni per exaltament de tal fet o personatge determinat: ho sóc i vull ser-ho per pur i honest sentiment meu, independentment de que estigui sol o acompanyat de milers de vots "útils". Ho sóc per damunt de les acceptacions o no d'altri o de les conveniències polítiques (o personals que de tot hi ha) ho sóc en funció del dret meu que confia en què el Socialisme (no un determinat partit) el defensarà puix no perjudica, ni remotament la Societat humana.

Encara permeteu-me dir: més mal que els insults de què parlava suara, me'n fan les incomprendions interessades, les hipòcrites actituds (mai cap hipòcrita reconeix esser-ho), la venda del patrimoni per un plat de lleties. Puix jo entenc la meua Patria, com DE VALERA entenia la seva. El pa és important, l'Esperit també ho és.

El Socialisme no ha de lluitar sols pel pa, ans també per alliberar la Humanitat de tot el que és

opressió; de tot el que enreixa l'esperit dels homes i fa esclau no sols el cos sinó la ment, arreglant-la segons determinades conveniències.

Deixeu que els socialistes pensin com a catalans socialistes, ningú honradament hi sortirà perdent.

Frederic Godàs

Una reflexió

Era cosa obligada, i a fe que s'ha aconseguit, que soblidés en els mitjans de comunicació el cinquantenari de la guerra incivil espanyola. L'oblit oficialment establert, digui el que és digui, venia obligat no pas per un respecte per la manera de pensar d'una certa part d'Ibèria, ans a la por "respectuosa" a uns altres que si no tenen la paella pel mànec si que tenen encara les mans posades en ell.

Frederic Godàs